

Cuma Hutbesi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1 وَأَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَىٰ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ): مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا قَطُّ خَيْرًا مِنْ أَنْ
يَأْكُلَ مِنْ عَمَلٍ يَدِهِ، وَإِنَّ نَبِيَّ اللَّهِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ يَأْكُلُ مِنْ عَمَلٍ يَدِهِ.

Çalışma Hayatımız ve Emegē Saygı

(28.04.2023)

Değerli Mü'minler!

Yüce Kur'an'ın pek çok ayetinde, insanın bu dünyaya başıboş gönderilmediği ifade edilmektedir. Dünya ahiretin tarlasıdır. Bir tarlanın gelişi güzel bırakılması, ürün verimini nasıl olumsuz etkiliyorsa, insanın dünyada gelişigüzel yaşaması da hem dünya hem de ahiret hayatında kayıp ve pişmanlıklara sebep olmaktadır.

Dünya hayatının gereklerinden birisi de çalışmaktır. Bu hüküm, sosyal ve iktisadi hayatın en temel esaslarından bir tanesidir. Nitekim, Cenâb-ı Hakk bir ayet-i kerimesinde şöyle buyurmaktadır: **“İnsan için ancak çalışma ve gayretinin karşılığı vardır.”**²

Evet, İslam çalışmayı emreder. Kazancın meşru yollarla kazanılanı olduğu gibi, gayrimeşru yollardan kazanılanı da vardır. İslam; meşru yollarla, emek vererek elde edilen kazancı helal; diğerlerini haram kılmıştır. Kumar, hırsızlık, rüşvet, karaborsa ve faiz gibi gayrimeşru yollarla kazanç elde etmek haram kılınmıştır. Diğer taraftan, helalinden çalışıp kazanmak ise övülmüş ve teşvik edilmiştir.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) çalışmanın Yüce Allah katındaki değerini şöyle açıklamıştır:

“Sizden birinizin organını alıp dağa gitmesi ve sırtında bir bağ odun getirip satması, böylece Allah'ın onun itibarını koruması, bir şey verip vermeyecekleri belli olmayan kimselerden dilenmesinden daha hayırlıdır.”³

Bir başka hadislerinde de Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.); **“Hiç kimse elinin emeği ile kazandığından daha hayırlısını yememiştir. Allah'ın peygamberi Davud (a.s.) da elinin emeği ile kazandığını verdi.”**⁴ buyurarak çalışmanın peygamberlerin ortak sünneti olduğunu vurgulamıştır. Çünkü çalışmak ve üretmek, bir insanın seciyesini gösteren önemli bir ahlak ölçüsüdür. Tembellik ise Peygamberimiz (s.a.s.)'in Yüce Allah'a sığındığı kötülüklerin başında gelmektedir.

Değerli Mü'minler!

Yüce dinimizin çalışma hayatıyla ilgili ortaya koyduğu yükümlülüklerden birisi de, insan emeğinin korunmasıdır.

Sosyal hayat, emek paylaşımı üzerine kurulmuştur. Düşünün: Soframıza gelen bir dilim ekmekte kaç kişinin emeği ve hakkı vardır? Buğdayı toprağa eken çiftçilerden, hasadını yapan işçilere; öğütülmesi için taşıyanlardan,

fırıncılara kadar bir dilim ekmeğimizde yüzlerce, hatta binlerce kişinin emeği bulunmaktadır. Bundan dolayı emek, bütün toplumlarda ve inanışlarda kutsal kabul edilmiş; emeğin zayı edilmesi de büyük bir suç ve günah olarak nitelendirilmiştir.

Yüce dinimiz de alın teri kurumadan emek sahibine hakkının verilmesini emretmiştir.⁵ Nitekim bir hadis-i kutsîde Cenâb-ı Hakk, üç kişiyle bizzat davacı olacağını; bunlardan birinin de bir kimseyi çalıştırıp işini yaptırdığı halde ücretini ödemeyen kimse olacağını ifade etmiştir.

Hutbemi Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in anlattığı şu dikkat çekici kıssayla⁶ bitirmek istiyorum:

Vaktiyle üç arkadaş birlikte bir yolculuğa çıktılar ve geceyi geçirmek için bir mağaraya sığındılar. Derken, dağdan bir kaya yuvarlandı ve mağaranın ağzını kapattı. Güç birliği ederek kayayı mağaranın ağzından uzaklaştırmaya çalışsalar da başarılı olamadılar. Bunun üzerine şöyle dediler: **“İyi amellerimizle dua etmekten başka bizi buradan hiçbir şey kurtaramaz!”**

Bunun üzerine her biri, daha önce rızasına uygun düşeceğini düşündüğü bir amelini hatırlatarak Cenâb-ı Hakk'tan yardım istedi. Üçüncü ilk ikisinden sonra üçüncüleri şöyle dua etti:

“Allah'ım! Vaktiyle, ücret karşılığı çalıştırdığım işçilerim vardı ve onlara ücretlerini zamanında ve eksiksiz bir şekilde verirdim. Fakat işçilerimden biri bir gün aniden ücretini almadan çekip gitti. Ben de ödeyemediğim ücretini onun adına çalıştırarak değerlendirdim, çoğalttım. Uzun bir aradan sonra o işçi yanıma gelerek, vaktiyle alamadığı ücretini istedi. Ben de; ‘Hoş geldin!’ dedim. ‘Ben de seni bekliyordum. Şu gördüğün deve, öküz, koyun... ne varsa, senin ücretinden üremiştir, al hepsini götür!’ O da şaşkınlıkla, ‘Benimle alay mı ediyorsun?’ diye sordu. Ben de; ‘Hayır, seninle alay etmiyorum, ciddiyim ve hakikati söylüyorum.’ diye cevap verdim.

Bunun üzerine o da, onun adına biriktirdiğim bütün mallarını alıp götürdü. Ey Rabbim! Senin emrine uyararak böyle hareket ettiğimi biliyorsun. Rızana uygun düşmüşse, şimdi sen de bize yardım et ve içinde sıkışmış olduğumuz bu mağaradan bize bir çıkış yolu ihsan et!”

Bunun üzerine, mağaranın girişini kapatan kaya yerinden koparak yuvarlandı ve onlar da sıkışıp kaldıkları mağaradan kurtularak yollarına devam ettiler.”

Kardeşlerim!

Bizler de içinden çıkamayacağımız büyük bir mağara gibi olan dünyada bulunuyor ve yaşıyoruz; hepimiz bu mağaradan çıkış yolu arayan yolcularız. Görüyoruz ki, bizi buradan kurtuluşa erdirecek şey, hakkaniyet ve adalet yolunu tutarak iyilik yapmaktan başka bir şey değildir.

DİTİB Hutbe Komisyonu

¹ Necm, 53/39-41.

² Necm, 53/40.

³ Buhari, Zekât, 50.

⁴ Buhârî, Büyû' 15, Enbiyâ 37.

⁵ Ibn Madscha, Ruhun, 4.

⁶ Buhârî, Büyû', 98.